

KOMISSION ASETUS (EY) N:o 2790/1999,**annettu 22 päivänä joulukuuta 1999,****EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tiettyihin vertikaalisten sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin****(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)**

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tiettyihin sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin 2 päivänä maaliskuuta 1965 annetun neuvoston asetuksen N:o 19/65/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 1215/1999⁽²⁾, ja erityisesti sen 1 artiklan,on julkaissut luonnoksen⁽³⁾ täksi asetukseksi,

on kuullut kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevää neuvoo-antavaa komiteaa,

sekä katsoo seuraavaa:

- 1) Asetuksen N:o 19/65/ETY nojalla komissiolla on toimivalta asetuksia antamalla soveltaa perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohtaa (ent. 85 artiklan 3 kohta) tiettyihin 81 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluviin vertikaalisten sopimusten ja vastaavien yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin.
- 2) Saadun kokemuksen perusteella on mahdollista määrittää sellaisten vertikaalisten sopimusten ryhmä, jonka voidaan katsoa yleensä täyttävän 81 artiklan 3 kohdan edellytykset.
- 3) Tähän ryhmään sisältyy tavaroiden tai palvelujen ostoa tai myyntiä koskevat vertikaaliset sopimukset, kun kyseiset sopimukset on tehty yritysten välillä, jotka eivät kilpaile keskenään, tiettyjen kilpailijoiden välillä tai tavaroiden tiettyjen yhteenliittymien välillä, missä yhteenliittymien jäsenet ovat tavaroiden jälleenmyyjiä. Ryhmään sisältyy myös vertikaaliset sopimukset, joihin sisältyy liitännäismääräyksiä immateriaalioikeuksien luovuttamisesta ja käytöstä. Tässä asetuksessa käytettyyn käsitteeseen vertikaaliset sopimukset sisältyy vastaavat yritysten yhdenmukaistetut menettelytavat.
- 4) Perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdan soveltamiseksi asetuksella ei ole tarpeen määritellä niitä vertikaalisia sopimuksia, jotka voivat kuulua 81 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan: Arvioitaessa yksilöllisesti sopimuksia 81 artiklan 1 kohdan soveltamisalassa on otettava huomioon useita tekijöitä, erityisesti markkinarakenne tarjonta- ja ostopuolella.

5) Ryhmäpoikkeuksesta saatava etu olisi rajoitettava vertikaalisiin sopimuksiin, joiden voidaan riittävällä varmuudella olettaa täyttävän 81 artiklan 3 kohdan edellytykset.

6) Tässä asetuksessa määriteltyyn ryhmään kuuluvat vertikaaliset sopimukset voivat parantaa tuotanto- tai jakeluketjun taloudellista tehokkuutta mahdollistamalla sopimuksen osapuolina olevien yritysten toiminnan paremman yhteensovittamisen. Erityisesti ne voivat johtaa osapuolten liiketoimien ja jakelun kustannusten alenemiseen ja parhaan mahdollisen tason saavuttamiseen myynnissä ja investoinneissa.

7) Todennäköisyys, että tällaiset tehokkuutta lisäävät vaikutukset ovat merkittävämpiä kuin vertikaalisiin sopimuksiin sisältyvistä rajoituksista aiheutuvat kilpailunvastaiset vaikutukset, riippuu järjestelyyn osallistuvien yritysten markkinavoimasta ja siten myös siitä, missä määrin nämä yritykset joutuvat kilpailemaan muiden toimittajien kanssa, joiden tavaroita ja palveluksia ostaja pitää keskenään vaihdettavissa tai korvattavissa olevina hyödykkeen ominaisuuksien, hintojen ja käyttötarkoituksen takia.

8) On oletettava, että jos toimittajan osuus asian kannalta merkityksellisistä markkinoista ei ylitä 30:tä prosenttia, vertikaaliset sopimukset, jotka eivät sisällä tietynlaisia vakavia kilpailunvastaisia rajoituksia, johtavat yleensä parannuksiin tuotannossa tai jakelussa ja kuluttajat voivat saada kohtuullisen osuuden saavutetusta hyödystä. Jos vertikaalisiin sopimuksiin sisältyy yksinomainen toimitusvelvoite, ostajan markkinaosuus on merkityksellinen määriteltäessä tällaisten vertikaalisten sopimusten kokonaisvaikutuksia markkinoilla.

9) Ylitettäessä 30 prosentin markkinoiden kynnysosuutta ei voida yleensä katsoa vertikaalisista sopimuksista, jotka kuuluvat 81 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, objektiivisesti arvioituna olevan sen laatuista tai niin suurista etuja, että ne tasoittaisivat niistä kilpailulle aiheutuvat haitat.

10) Tämä asetus ei anna poikkeusta soveltaa vertikaalisia sopimuksia, joihin sisältyy rajoituksia, jotka eivät ole välttämättömiä mainittujen myönteisten vaikutusten saavuttamiseksi. Erityisesti vertikaaliset sopimukset, joihin sisältyy tietynlaisia vakavia kilpailunvastaisia rajoituksia, kuten vähimmäis- ja kiinteät jälleenmyyntihinnat samoin kuin tietynlaiset alueelliset rajoitukset, olisi rajattava tässä asetuksessa säädetyn ryhmäpoikkeuksen ulkopuolelle kilpailunrajoitukseen osallistuvien yritysten markkinaosuudesta riippumatta.

⁽¹⁾ EYVL 36, 6.3.1965, s. 533/65.⁽²⁾ EYVL L 148, 15.6.1999, s. 1.⁽³⁾ EYVL C 270, 24.9.1999, s. 7.

- 11) Merkityksellisille markkinoille pääsyn varmistamiseksi tai kilpailunvastaisen yhteistyön estämiseksi merkityksellisillä markkinoilla ryhmäpoikkeukselle on asetettava tiettyjä edellytyksiä. Tätä varten poikkeukset kilpailukieltovelvoitteesta olisi rajattava velvoitteisiin, jotka eivät ylitä määrättyä aikaa. Samoista syistä mitkä tahansa välittömät tai välilliset velvoitteet, jotka johtavat siihen, että valikoivan jakelujärjestelmän jäsenet eivät myy nimenomaisten kilpailevien toimittajien merkkejä, olisi rajattava tämän ryhmäpoikkeuksen ulkopuolelle.
- 12) Markkinaosuuden rajoittaminen, tiettyjen vertikaalisten rajoitusten rajaaminen poikkeusten ulkopuolelle ja tämän asetuksen mukaiset edellytykset riittävät yleensä varmistamaan, että järjestelyyn osallistuvat yritykset eivät voi poistaa kilpailua kyseisten hyödykkeiden merkittävältä osalta sellaisten sopimusten avulla, joihin ryhmäpoikkeusta sovelletaan.
- 13) Erityistapauksissa, joissa tämän asetuksen edellytykset täyttävillä sopimuksilla on kuitenkin 81 artiklan 3 kohdan vastaisia vaikutuksia, komissio voi peruuttaa ryhmäpoikkeusedun; näin voi tapahtua erityisesti silloin kun ostajalla on merkittävä markkinavoima merkityksellisillä markkinoilla, joilla se jälleenmyy hyödykkeitä tai tarjoaa palveluita tai kun samankaltaisten vertikaalisten sopimusten rinnakkaisilla verkostoilla on samanlainen vaikutus, joka merkittävästi rajoittaa pääsyä asian kannalta merkityksellisille markkinoille tai kilpailua niillä; tällaisia kumulatiivisia vaikutuksia voi ilmetä esimerkiksi valikoivan jakelun tai kilpailukieltovelvoitteiden tapauksessa,
- 14) Asetuksella N:o 19/65/ETY jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille on annettu oikeus peruuttaa ryhmäpoikkeuksen soveltaminen sellaisten vertikaalisten rajoitusten osalta, joilla on 81 artiklan 3 kohdassa vahvistettujen edellytysten kanssa ristiriidassa olevia vaikutuksia, jos tällaisia vaikutuksia esiintyy kyseisen jäsenvaltion alueella tai osalla tämän aluetta, ja silloin kun kyseisellä alueella on erillisten maantieteellisten markkinoiden piirteet. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tämän peruuttamista koskevan oikeuden käyttäminen ei rajoita yhteisön kilpailusääntöjen yhdenmukaista soveltamista sisämarkkinoilla eikä kyseisten sääntöjen soveltamiseksi toteutettujen toimenpiteiden vaikutuksia.
- 15) Vertikaalisten sopimusten rinnakkaisten verkostojen, joilla on samankaltaisia rajoittavia vaikutuksia ja jotka kattavat yli 50 prosenttia tietyistä markkinoista, valvonnan tehostamiseksi komissio voi ilmoittaa, ettei tätä asetusta sovelleta vertikaalisiin sopimuksiin asianomaisilla markkinoilla liittyviin tiettyihin rajoituksiin, ja näin palauttaa perustamissopimuksen 81 artiklan täysi soveltaminen näihin sopimuksiin.
- 16) Tämä asetus ei rajoita perustamissopimuksen 82 artiklan soveltamista.
- 17) Yhteisön oikeuden ensisijaisuusperiaatteen mukaisesti mikään kansallisen kilpailulainsäädännön soveltamiseksi tehty toimenpide ei saisi rajoittaa yhteisön kilpailusääntöjen yhdenmukaista soveltamista sisämarkkinoilla eikä kyseisten sääntöjen soveltamiseksi toteutettujen toimenpiteiden vaikutuksia, mukaan lukien tämä asetus,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- a) 'kilpailevilla yrityksillä' samoilla tuotemarkkinoilla toimivia todellisia tai mahdollisia toimittajia; tuotemarkkinoihin kuuluu sellaisten tavaroiden tai palvelujen toimittajia, joita ostaja pitää sopimuksessa tarkoitettujen tavaroiden tai palvelujen kanssa keskenään vaihdettavissa tai korvattavissa olevina hyödykkeiden ominaisuuksien, hintojen ja käyttötarkoituksen vuoksi;
- b) 'kilpailukieltovelvoitteella' mitä tahansa välitöntä tai välillistä velvoitetta, jonka perusteella ostaja ei voi valmistaa, ostaa, myydä tai jälleenmyydä sopimuksessa tarkoitettujen tavaroiden tai palvelujen kanssa kilpailevia tavaroita tai palveluja, taikka ostajaa koskevaa mitä tahansa välitöntä tai välillistä velvoitetta, jonka mukaan tämän on ostettava toimittajalta tai toimittajan osoittamalta muulta yritykseltä yli 80 prosenttia sopimuksessa tarkoitettujen tavaroiden tai palvelujen tai asian kannalta merkityksellisillä markkinoilla niitä korvaavia hyödykkeitä koskevien ostojen kokonaismäärästä, joka lasketaan ostajan edellisen kalenterivuoden ostojen arvon perusteella;
- c) 'yksinomaisella toimitusvelvoitteella' mitä tahansa välitöntä tai välillistä velvoitetta, jonka perusteella toimittajan on myytävä sopimuksessa määritellyt tavarat tai palvelut vain yhdelle ostajalle yhteisön alueella tiettyä käyttötarkoitusta tai jälleenmyyntiä varten;
- d) 'valikoivalla jakelujärjestelmällä' jakelujärjestelmää, jossa toimittaja sitoutuu myymään sopimuksessa tarkoitettuja tavaroita tai palveluja joko suoraan tai välillisesti vain tiettyjen perusteiden mukaisesti valikoiduille jakelijoille ja jossa nämä jakelijat sitoutuvat olemaan myymättä kyseisiä tavaroita tai palveluja muille kuin valtuutetuille jakelijoille;
- e) 'immateriaalioikeuksia', joihin kuuluvia ovat teollisoikeudet, tekijänoikeudet ja lähioikeudet;
- f) 'taitotiedolla' sellaisten käytännön tietojen kokonaisuutta, jota ei ole patentoitu ja joka on toimittajan kokemusten ja kokeilun tulosta ja salaista, olennaista ja yksilöityä; tässä yhteydessä 'salaisella' tarkoitetaan, että taitotieto ei ole yleisesti tunnettua eikä helposti saatavaa sellaisena kokonaisuutena tai siinä nimenomaisessa kokoonpanossa, jonka sen osatekijät muodostavat; 'olennaisella' tarkoitetaan, että taitotietoon sisältyy tietoa, joka on välttämätöntä ostajalle käytettäessä, myytessä tai jälleenmyytessä sopimuksessa tarkoitettuja tavaroita tai palveluja; 'yksilöidyllä' tarkoitetaan, että taitotiedosta on oltava kuvaus, joka on riittävän tarkka todentamaan salaisuuden ja olennaisuuden vaatimusten täyttymisen.
- g) 'ostajalla' muun muassa yritystä, joka myy perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvan sopimuksen nojalla tavaroita tai palveluita toisen yrityksen puolesta.

2 artikla

1. Perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdan ja tämän asetuksen säännösten nojalla julistetaan, että 81 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta asetuksessa säädetyin edellytyksin sopimukseen tai yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin, joihin sitoutuneet kaksi tai useampaa yritystä toimivat sopimuksen kannalta eri tuotanto- tai jakeluportailta ja jotka koskevat osapuolille asetettuja tiettyjen tavaroiden ja palvelujen ostoon, myyntiin ja jälleenmyyntiin sovellettavia ehtoja, jäljempänä 'vertikaaliset sopimukset'.

Tätä poikkeusta sovelletaan siltä osin kuin näihin sopimukseen sisältyy 81 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvia kilpailunrajoituksia, jäljempänä 'vertikaaliset rajoitukset'.

2. Edellä 1 kohdassa säädettyä poikkeusta sovelletaan ainoastaan yritysten yhteenliittymän ja sen jäsenten tai sellaisen yhteenliittymän ja sen toimittajien välisiin vertikaalisiin sopimuksiin, vain jos kaikki sen jäsenet ovat tavaroiden jälleenmyyjiä ja, jos yhteenliittymän yhdenkään yksittäisen jäsenen, yhdessä siihen sidossuhteessa olevien yritysten kanssa, vuotuinen kokonaisliikevaihto ei ylitä 50 miljoonaa euroa; tällaisten yhteenliittymien väliset vertikaaliset sopimukset kuuluvat tämän asetuksen soveltamisalaan tämän kuitenkaan rajoittamatta 81 artiklan soveltamista yhteenliittymän jäsenten solmimiin horisontaalisiin sopimukseen tai yhteenliittymän tekemiin päätöksiin.

3. Edellä 1 kohdassa säädettyä poikkeusta sovelletaan vertikaalisiin sopimukseen, joihin sisältyy määräyksiä, jotka liittyvät immateriaalioikeuksien luovutusta myyjille tai myyjän omaa käyttöä koskeviin ehtoihin, edellyttäen, että nämä määräykset eivät muodosta tällaisten sopimusten päätarkoitusta ja ne liittyvät suoraan ostajan tai hänen asiakkaansa suorittamaan tavaroiden tai palveluiden käyttöön, myyntiin ja jälleenmyyntiin. Poikkeusta sovelletaan sillä ehdolla, että sopimustuotteisiin taikka palveluihin näillä määräyksillä ei ole samanlaista kilpailua rajoittavaa tarkoitusta tai vaikutusta kuin vertikaalisilla rajoituksilla, joille tämä asetus ei myönnä poikkeusta.

4. Edellä 1 kohdassa säädettyä poikkeusta ei sovelleta kilpailuvien yritysten välisiin vertikaalisiin sopimukseen; asetusta sovelletaan kuitenkin, jos kilpailevat yritykset tekevät muun kuin vastavuoroisen vertikaalisen sopimuksen ja:

- a) ostajan vuotuinen kokonaisliikevaihto ei ylitä 100 miljoonaa euroa; tai
- b) toimittaja on tavaroiden valmistaja ja jakelija, kun taas ostaja on tavaroiden jakelija, joka ei valmista sopimuksessa tarkoitettujen tavaroiden kanssa kilpailevia tavaroita; tai
- c) toimittaja on palveluiden tarjoaja kaupan eri tasoilla, kun taas ostaja ei tarjoa kilpailevia palveluita samalla kaupan tasolla, jolta hän ostaa sopimuksessa tarkoitettuja tuotteita.

5. Tätä asetusta ei sovelleta vertikaalisiin sopimukseen, jonka sisältö kuuluu muun ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisalaan.

3 artikla

1. Jollei tämän artiklan 2 kohdasta muuta johdu, 2 artiklassa säädettyä poikkeusta sovelletaan, jos toimittajan markkinaosuus on enintään 30 prosenttia asian kannalta merkityksellisillä markkinoilla, joilla se myy sopimuksessa tarkoitettuja tavaroita tai palveluja.

2. Jos kyseessä on vertikaalinen sopimus, johon sisältyy yksinomainen toimitusvelvoite, 2 artiklan poikkeusta sovelletaan ainoastaan edellyttäen, ettei ostajan markkinaosuus asian kannalta merkityksellisillä markkinoilla, joilla se ostaa sopimuksessa tarkoitettuja tavaroita ja palveluja, ylitä 30 prosentin rajaa.

4 artikla

Edellä 2 artiklassa säädettyä poikkeusta ei sovelleta vertikaalisiin sopimukseen, joilla suoraan tai välillisesti, yksinään tai yhdistettynä muihin osapuolten määräysvallassa oleviin tekijöihin, pyritään:

- a) rajoittamaan ostajan mahdollisuutta asettaa oma jälleenmyyntihinta rajoittamatta toimittajan mahdollisuutta asettaa enimmäismyyntihinta tai suositella myyntihintaa, edellyttäen, että nämä eivät johda kiinteään tai vähimmäismyyntihintaan jonkin osapuolen käyttämän painostuksen tai tarjoamien kannustimien vuoksi;
- b) rajoittamatta alueita tai asiakkaita, joille ostaja voi myydä sopimuksessa tarkoitettuja tavaroita tai palveluita, lukuun ottamatta
  - aktiivisen myynnin rajoittamista toimittajan itselleen varaamalle tai toiselle ostajalle myöntämälle yksinmyyntialueelle tai yksinoikeuteen perustuvalla asiakasryhmälle, jos tämä ei rajoita ostajan asiakkaan myyntiä,
  - ostajan myynnin rajoittamista loppukäyttäjille, jotka toimivat kaupan tukkuportaalla,
  - valikoivan jakelujärjestelmän jäsenten myynnin rajoittamista muille kuin valtuutetuille jakelijoille,
  - ostajan mahdollisuuden rajoittamista myydä komponentteja, jotka toimitetaan sisällytettäväksi asiakkaiden hyödykkeisiin ja käytettäisiin samanlaisten hyödykkeiden valmistamiseen kuin toimittajan valmistamat hyödykkeet;
- c) rajoittamaan samalla jälleenkaupan portaalla toimivien valikoivan jakelujärjestelmän jäsenten aktiivista tai passiivista myyntiä loppukäyttäjille, rajoittamatta kuitenkaan mahdollisuutta kieltää järjestelmän jäsentä toimimasta valtuuttamattomassa liikkeessä;
- d) rajoittamaan ristikkäisiä toimituksia valikoivaan jakelujärjestelmään kuuluvien jakelijoiden välillä, mukaan lukien eri kaupan portailta toimivien jakelijoiden välillä;
- e) komponenttien toimittajan ja kyseiset osat hyödykkeisiin sisällyttävän ostajan sopima rajoitus, joka estää toimittajaa myymästä kyseisiä osia varaosina loppukäyttäjille tai korjaamoliikkeille tai muille palveluntarjoajille, joita ostaja ei ole valtuuttanut korjaamaan tai huoltamaan hyödykkeitään.

5 artikla

Edellä 2 artiklassa säädettyä poikkeusta ei sovelleta seuraaviin vertikaalisiin sopimuksiin sisältyviin velvoitteisiin:

- a) välittömiä tai välillisiä kilpailukieltovelvoitteita, jotka ovat voimassa määräämättömän ajan tai yli viisi vuotta; viiden vuoden jälkeen hiljaisella sopimuksella uusittavan kilpailukieltovelvoitteen katsotaan olevan sovittu määräämättömäksi ajaksi; viiden vuoden aikarajaa ei kuitenkaan sovelleta, jos ostaja myy sopimusten kohteena olevia tavaroita tai palveluja toimittajan omistamista tai toimittajan sellaiselta kolmannelta, joka ei ole ostajaan sidoksissa, vuokraamista tiloista ja maa-alasta käsin ja jos kilpailukieltovelvoite ei jatku sen ajanjakson jälkeen, jonka ajan tilat ja maa-ala ovat ostajan käytössä;
- b) välittömiä tai välillisiä velvoitteita, joiden perusteella ostaja ei voi valmistaa, ostaa, myydä tai jälleenmyydä tavaroita tai palveluja sopimussuhteen päätyttyä paitsi, jos tällainen velvoite
- koskee tavaroita tai palveluja, jotka kilpailevat sopimuksessa tarkoitettujen tavaroiden tai palvelujen kanssa,
  - on rajoitettu tilaan ja maa-alaan, jossa myyjä on toiminut sopimuksen voimassaoloaikana,
  - on välttämätön toimittajan ostajalle luovuttaman taitotiedon suojaamiseksi,
- edellyttäen, että kyseisen kilpailukiellon kesto on rajoitettu yhteen vuoteen sopimussuhteen päättymisestä; tämä velvoite ei rajoita mahdollisuutta rajoittaa aikarajoja asettamatta muun kuin yleisesti tunnetun taitotiedon käyttämistä ja paljastamista;
- c) välittömiä tai välillisiä velvoitteita, jotka johtavat siihen, että valikoivan jakelujärjestelmän jäsenet eivät myy tiettyjen kilpailevien toimittajien merkkejä.

6 artikla

Komissio voi peruuttaa tämän asetuksen mukaisen edun asetuksen N:o 19/65/ETY 7 artiklan 1 kohdan mukaisesti, jos se katsoo yksittäisessä tapauksessa, että tämän asetuksen soveltamisalaa kuuluvilla vertikaalisilla sopimuksilla kuitenkin on vaikutuksia, jotka ovat ristiriidassa perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdassa vahvistettujen edellytysten kanssa erityisesti, jos kilpailevien toimittajien tai ostajien toimeenpanemien samankaltaisten vertikaalisten rajoitusten rinnakkaisten verkostojen kumulatiivinen vaikutus rajoittaa olennaisesti pääsyä asian kannalta merkityksellisille markkinoille tai kilpailua kyseisillä markkinoilla.

7 artikla

Jos 2 artiklan poikkeuksen soveltamisalaa kuuluvilla vertikaalisilla sopimuksilla on yksittäisessä tapauksessa perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdan mukaisten edellytysten kanssa ristiriidassa olevia vaikutuksia jäsenvaltion alueella tai sellaisella osalla siitä, joka täyttää kaikki erillisten maantieteellisten markkinoiden tunnuspiirteet, kyseisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomaislainen voi peruuttaa tämän asetuksen soveltamisesta saatavan edun tällä alueella samoin perustein kuin 6 artiklassa määrätään.

8 artikla

1. Asetuksen N:o 19/65/ETY 1 a artiklan nojalla samankaltaisten vertikaalisten rajoitusten rinnakkaisten verkostojen kattaessa yli 50 prosenttia asian kannalta merkityksellisistä markkinoista komissio voi säätää asetuksella, että tätä asetusta ei sovelleta vertikaalisiin sopimuksiin, jotka sisältävät erityisiä kyseisiin markkinoihin liittyviä rajoituksia.
2. Edellä 1 kohdan mukaista asetusta ei sovelleta ennen kuuden kuukauden kuluttua sen antamisesta.

9 artikla

1. Edellä 3 artiklan 1 kohdan 30 prosentin markkinaosuus lasketaan sopimuksessa tarkoitettujen tavaroiden tai palvelujen sekä toimittajan myymien muiden tavaroiden tai palvelujen, joita ostaja pitää keskenään vaihdettavissa tai korvattavissa olevina niiden ominaisuuksien, hintojen ja käyttötarkoituksen vuoksi, markkinoilla toteutuneen myynnin arvon perusteella; jos markkinoilla toteutuneen myynnin arvoa koskevia tietoja ei ole saatavissa, voidaan asianomaisen yrityksen markkinaosuus laskea muiden luotettavien markkinoita koskevien tietojen perusteella, mukaan lukien markkinoilla toteutuneet myyntimäärät. Sovellettaessa 3 artiklan 2 kohtaa markkinaosuus lasketaan vastaavasti markkinoilla toteutuneiden ostojen arvon tai niiden arvioidun arvon perusteella.
2. Edellä 3 artiklassa säädettyä markkinoiden kynnysosuutta sovellettaessa noudatetaan seuraavia sääntöjä:
  - a) markkinaosuus lasketaan edellistä kalenterivuotta koskevien tietojen perusteella;
  - b) markkinaosuus sisältää myös integroiduille jakelijoille myyntiä varten toimitetut tavarat tai palvelut;
  - c) jos markkinaosuus on alun perin alle 30 prosenttia mutta myöhemmin nousee tämän tason yläpuolelle ylittämättä kuitenkin 35:tä prosenttia, 2 artiklassa säädetyn poikkeuksen soveltaminen jatkuu kaksi peräkkäistä kalenterivuotta sen vuoden jälkeen, jolloin 30 prosentin markkinoiden kynnysosuus ensimmäisen kerran ylittyi;
  - d) jos markkinaosuus on alun perin alle 30 prosenttia mutta myöhemmin nousee yli 35 prosentin, 2 artiklassa säädetyn poikkeuksen soveltaminen jatkuu kalenterivuoden ajan sen vuoden jälkeen, jolloin 35 prosentin taso ensimmäisen kerran ylittyi;
  - e) c ja d alakohdan mukaista etua ei saa yhdistää siten, että kahden kalenterivuoden pituinen jakso ylittyi.

10 artikla

1. Edellä 2 artiklan 2 ja 4 kohdassa tarkoitettu vuotuinen kokonaisliikevaihto saadaan laskemalla yhteen asianomaisen sopimuspuolen kaikkia tavaroita ja palveluja koskeva edellisen tilikauden liikevaihto sekä tähän sidossuhteessa olevien yritysten liikevaihto, ilman veroja tai veronluonteisia maksuja. Tällöin ei oteta huomioon liiketoimia, jotka on tehty vertikaalisen sopimuksen osapuolen ja tähän sidossuhteessa olevien yritysten välillä tai kyseiseen sopimusosapuoleen sidossuhteessa olevien yritysten kesken.
2. Edellä 2 artiklassa säädetyn poikkeuksen soveltaminen jatkuu, jos kahden peräkkäisen tilikauden vuotuinen kokonaisliikevaihto-osuus ylittyi enintään 10 prosentilla.

11 artikla

1. Tässä asetuksessa käsitteisiin 'yritys', 'toimittaja' ja 'ostaja' sisältyvät kumpaiseenkin sidossuhteessa olevat yritykset.
2. Sidossuhteessa olevia yrityksiä ovat:
  - a) yritykset, joissa sopimuspuolella on suoraan tai välillisesti:
    - valtuudet käyttää yli puolta äänimäärästä, tai
    - valtuudet nimittää yli puolet hallintoneuvoston, hallituksen tai yritystä laillisesti edustavien toimielinten jäsenistä, taikka
    - oikeus johtaa yrityksen liiketoimintaa;
  - b) yritykset, joilla on suoraan tai välillisesti a alakohdassa luetellut oikeudet tai valtuudet sopimuspuoleen nähden;
  - c) yritykset, joissa b alakohdassa tarkoitettulla yrityksellä on välittömästi tai välillisesti a alakohdassa luetellut oikeudet tai valtuudet;
  - d) yritykset, joissa sopimuspuolella on yhdessä yhden tai useamman a, b tai c alakohdassa tarkoitettun yrityksen kanssa tai joissa kahdella tai useammalla viimeksi mainitulla yrityksellä yhdessä on a alakohdassa luetellut oikeudet tai valtuudet;
  - e) yritykset, joilla on yhteisesti a alakohdassa lueteltuja oikeuksia tai valtuuksia:
    - sopimuspuolet tai kunkin a—d alakohdassa viitatusidossuhteessa olevat yritykset, tai

— yksi tai useampi sopimuspuoli taikka yksi tai useampi a—d alakohdassa tarkoitettu sidossuhteessa oleva yritys ja yksi tai useampi kolmas.

3. Edellä 3 artiklaa sovellettaessa tämän artiklan 2 kohdan e alakohdassa tarkoitettujen yritysten markkinaosuus jaetaan tasan niiden yritysten kesken, joilla on tämän artiklan 2 kohdan a alakohdassa luetellut oikeudet tai valtuudet.

12 artikla

1. Komission asetuksilla (ETY) N:o 1983/83 ⁽¹⁾, (ETY) N:o 1984/83 ⁽²⁾ ja (ETY) N:o 4087/88 ⁽³⁾ säädettyjä poikkeuksia sovelletaan 31 päivään toukokuuta 2000 saakka.

2. Perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdassa vahvistettua kieltoa ei sovelleta 1 päivän kesäkuuta 2000 ja 31 päivän joulukuuta 2001 välisenä aikana sellaisiin sopimuksiin, jotka ovat voimassa 31 päivänä toukokuuta 2000 ja jotka eivät täytä tämän asetuksen säätämän ryhmäpoikkeuksen edellytyksiä mutta jotka täyttävät asetusten (ETY) N:o 1983/83, (ETY) N:o 1984/83 tai (ETY) N:o 4087/88 mukaisten ryhmäpoikkeusten edellytykset.

13 artikla

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2000.

Sitä sovelletaan 1 päivästä kesäkuuta 2000, paitsi 12 artiklan 1 kohtaa, jota sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2000.

Tämän asetuksen voimassaolo päättyy 31 päivänä toukokuuta 2010.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 22 päivänä joulukuuta 1999.

Komission puolesta

Mario MONTI

Komission jäsen

⁽¹⁾ EYVL L 173, 30.6.1983, s. 1.

⁽²⁾ EYVL L 173, 30.6.1983, s. 5.

⁽³⁾ EYVL L 359, 28.12.1988, s. 46.